

اصول و مفاهیم صورتبندی استراتژی «۳» «استراتژی نظامی»

صادق حیدر خانی

خلاصه:

تحقق اهداف بستگی به یک سری اصول بنیادین و همچنین انتخاب شیوه‌ها و روشهای لازم برای بکارگیری در مورد یک حالت یا وضعیت معین دارد که آن حالت یا وضعیت را در موقعیتی مناسبتر از دیگران قرار می‌دهد. اصول پیش فرض [برگرفته از مکتب] و تئوری دفاع (از نظر شرع) در چهارچوب استراتژی ملی و سیاست دفاعی، زمینه‌های اولیه برای پایه‌گذاری و انتخاب استراتژی در هر کشور می‌باشند. اگر این جمله (کلمانسو - Clemenceau) "که جنگ جدی تر از آن است که تنها به ژنرالها واگذار شود، درست باشد؛ به همین ترتیب جنگ جدی تر از آن است که تنها به سیاستمداران محول شود.

این مقاله ابتدا در صدد توصیف خط مشی، محور انسجام و حرکت از وضعیت موجود به "وضعیت مناسب" است، حال آنکه استراتژی، محور انسجام و جهت کلی حرکت بطرف "وضعیت مطلوب" است، و رسیدن به وضعیت مطلوب بستگی به میزان تمایل حرکت کنندگان (از بالاترین تا پایین‌ترین سطح) دارد.

در قسمت دوم تشریح ارکان استراتژی نظامی یعنی نحوه توسعه نیروهای مسلح و نحوه هدایت، تأمین و توزیع ادوات نظامی را مد نظر قرار می‌دهد و آنگاه در قسمت بعدی راه تعیین و رسیدن به یک استراتژی نظامی پویا و متناسب با مقدمات خودی را بیان نموده و سپس متغیرهای مؤثر بر تنظیم و انتخاب استراتژی نظامی را ارائه می‌دهد و در قسمت آخر با ارائه شاخص‌های هر طبقه از اهداف، سیاستها، استراتژی و تدابیر دفاعی - امنیتی بر اساس قانون اساسی و دیدگاههای امام خمینی «ره» چگونگی شناخت استراتژی دشمن و راه‌های مقابله با آن را مد نظر قرار می‌دهد.

همانطوری که در شماره‌های یک و دو مجله علمی - پژوهشی بسیج به یکی از بخش‌های سلسله مراتب استراتژی اشاره شد^(۱) در این شماره نیز به بحث "استراتژی نظامی" پرداخته خواهد شد.

استراتژی نظامی:

استراتژی نظریه نیست، بلکه روش است. استراتژی، علم و هنر توزیع، گزینش، ترکیب، بکارگیری، هدایت و کنترل عناصر قدرت است. استراتژی در کلیه سطوح تعریف شدنی است و در سطح ملی^(۲) تعیین کننده استراتژی کلی برای هر قدرت (سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، دفاعی، ...) و طرز هماهنگی فعالیت‌های مختلف در آن قدرتهاست.

در سطح ملی، تعیین کنندگان یا طراحان استراتژیک باید از کلیه رشته‌ها^(۳) باشند و با دانش و آگاهی از مسایل سیاسی، اقتصادی، نظامی و ... نحوه بهره برداری از توان نیروی نظامی، منابع مالی و سایر منابع را برای هر لحظه از زمان و بر اساس وقایع روز توزیع، گزینش، ترکیب، بکارگیری و کنترل نماید. بدیهی است در صورت عدم توانایی در ارائه یک بحث منطقی و دنبال کردن یک استدلال سالم، به قضاوت‌های ناصحیح و در نهایت به شکل گیری و تعیین استراتژی غیر منطقی منجر می شود که خود در صحنه عمل ناموفق بوده و مانع از تحقق هدف خواهد شد.

انتخاب شیوه‌ها و روشهای منسجم، مستلزم تصمیم گیریهای صحیح و طراحی مناسب است که خود نیاز به داشتن ذهنیتی نظم یافته در زمینه مورد نظر می باشد. بی شک دیدگاه تصمیم گیرندگان از روابط متناظر مجموعه متغیرها و عوامل مؤثر بر انتخاب استراتژی تنها در یک قالب و چارچوب واحد تبیین و توصیف می گردد که

۱ - رجوع شود به مقالات "اصول و مفاهیم صورتبندی استراتژی" مجله علمی پژوهشی بسیج

شماره یک، ص ۷۱ - شماره دو، ص ۳۱.

۲ - استراتژی ملی یعنی برنامه ای که نظام با استفاده از همه امکانات خود می خواهد به "اهداف

حیاتی" برسد. دکتر لاریجانی (National Strategy).

۳ - استراتژی یک رشته یا گرایش نیست، بلکه در برگیرنده کلیه رشته‌هاست.

خود ارائه دهنده منشورهای کلی به کارگزاران امور خواهند بود. البته این دیدگاهها به عنوان یک ابزار مبتنی بر تئوریهای^(۱) خاص ساخته و پرداخته می شود که حکایت از بار و ارزش آن تئوری است. به همین ترتیب تئوریها نیز به عنوان جلوه‌ای از مطلوب‌ها، آرمانها و مقاصد مبتنی بر اصول پیش فرض هستند که از مکتب برگزیده شده، و تئوری بر اساس آن پی ریزی می شود. به همین منظور لازم است بحث را اول از چارچوب کلی دفاع و استراتژی آن از نظر اسلام «شرع» شروع کرده، ضمن تبیین استراتژی ملی نظام «استراتژی کلی» در زمینه دفاع، ارکان و اجزاء آن را هم روشن کنیم.

این مقاله فرض را بر این می گذارد که اصول پیش فرض [برگرفته از مکتب] و تئوری دفاع از نظر شرع (نظریه دفاعی نظام) تنظیم و ارائه شده است^(۲) و سلسله مراتب استراتژی نیز بر پایه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) و با تکیه بر حفظ حیثیت معنوی و مادی نظام، دفاع، توسعه ملی و ... بنا نهاده و تنظیم شده باشند. آنگاه سیاستمداران (غیر نظامیان) بر اساس رعایت چارچوب ارائه شده در بحثهای قبل^(۴) "سیاست دفاعی" را تنظیم نموده و در پی آن بحث "استراتژی نظامی" مطرح است. انتخاب استراتژی نظامی مناسب و وظیفه نظامیان (ستاد کل نیروهای مسلح) است که اقدام به تعریف، تبیین و تشریح آن نمایند.

الف) مفهوم کلی استراتژی:

در حقیقت، مفهوم "استراتژی" در ابتدا به فن امور نظامی محدود می شد، لیکن

۱ - تئوری عبارتست از: علمی اجمالی در مورد رابطه تا مشهود بین پدیده‌ها که بر اساس پیش فرضها (اصول پیش فرض عبارت است از اصولی که از مکتب برگزیده شده و نظریه بر اساس آن ارائه می شود) ارائه می شود و شمای وضعیتهای مطلوب را تعیین می کند.

۲ - در مجله علمی - پژوهشی بسیج «شماره صفر» برادر دکتر اعرابی و سایر مشاورین مرکز مطالعات و پژوهشهای ارتش بیست میلیون در حد یک مقاله به این مباحث پرداختند که لازم است آن بحث در قالب طرحهای تحقیقاتی تکمیل و ارائه گردد.

۳ - به نمودار سلسله مراتب استراتژی از دید قانون اساسی در پایان مجله مراجعه نمایید.

۴ - حیدر خانی، صادق، مجله علمی، پژوهشی بسیج، شماره یک، ص ۷۳.

نقش مؤثر امکانات غیر نظامی (مثل دیپلماسی، تحریم اقتصادی، تبلیغات و ...) در پیروزیهای نظامی موجب آن شد که مفهوم استراتژی را گسترده تر نماید،^(۱) بطوری که مؤسس فن استراتژی مدرن "کلوزوتیس" در کتاب "در باره جنگها" آنرا عمل بکارگیری همه امکانات یک ملت برای نیل به یک هدف نظامی نامید.

"فون مولتکه" (Von Moltke) آلمانی، استراتژی را سازگار کردن عمل و مسایل تحت اختیار یک ژنرال در جهت دستیابی به اهداف مورد نظر توصیف کرده است. "لیدل هارت" نیز استراتژی را هنر توزیع و اعمال ابزار نظامی برای تحقق اهداف سیاسی تعریف کرده است.^(۲) محاسن تعاریف فوق موجب آن شد که استراتژی از محدوده جنگ خارج و در زمان صلح نیز مثمرتر گردد. وقتی قدرت نظامی محدود، غیر قابل اعتماد و عقیم شد و بکارگیری و استفاده از زور در تمام زمانها غیر قابل اعتماد شد، آنگاه کاملاً طبیعی است که محدوده استراتژی مسایل سیاسی را بیش از قوه قهریه در زمان صلح، در بر می گیرند.

فرق بین خط مشی و استراتژی این است که:

خط مشی محور انسجام و جهت حرکت از وضعیت موجود به وضعیت مناسب است، حال آنکه استراتژی، محور انسجام و جهت کلی حرکت بطرف وضعیت مطلوب است. و به عبارت ساده تر استراتژی به مفهوم جهت کلی حرکت به طرف "وضعیت مطلوب" است. سؤال مهم این است که تعیین "وضعیت مناسب و مطلوب" در هر مجموعه توسط چه کسی انتخاب می شود؟

در جمهوری اسلامی ایران تعیین سیاستهای کلی نظام و بسیج نیروها «پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت» بعهد رهبری است.^(۳) بدیهی است بر اساس

۱ - برای اطلاعات کاملتر رجوع شود به استراتژی معاصر «نظرات و خط مشیها»، بیلز - بوت - گارنت - ویلیافر، ترجمه هوشمند میر فخرایی، بخش اول، قسمت دوم «تکامل اندیشه استراتژیک»، ص ۵۸ - ۲۹.

2 - QUATED B.H LIDDEL HART, SIRATEGY : THE INDIRECT APPROACH, (LONDON: FABER: 1967), 6 TH, ED./ P. 334.

۳ - قانون اساسی - اصل یکصد و دهم.

دیدگاههای رهبری باید برای دست یافتن به "وضعیت مطلوب" که همانا ارائه "نظریه دفاعی نظام" است، باید اولاً سازمان مناسب را ایجاد کرد^(۱) و دوم، با انتخاب روشهای مناسب تحقیقاتی به بررسی همه جانبه در مبانی مکتبی و با استفاده از منابع متون فقهی (رهنمودهای حضرت رسول اکرم «ص» و ائمه معصومین «س» و نقطه نظرات بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی «ره» و مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه ای «دامة ظلله العالی») و همچنین تدوین تجارب فرزندان جبهه و شهادت در طول هشت سال دفاع مقدس تلاش نموده و سپس اقدام به انتخاب "پیش فرضها" نموده و آنگاه با ارائه "نظریه دفاعی نظام" در چارچوب استراتژی ملی اقدام و بر اساس سیاست دفاعی زمینه را برای طراحی و انتخاب استراتژی نظامی فراهم آورد. رسیدن به "وضعیت مطلوب" بستگی مستقیم به میزان تمایل و وضعیت حرکت کنندگان (از بالاترین تا پایین ترین سطح) و همچنین تلاش در جهت استمرار و کسب وضعیتهای مناسب (بعنوان هدفهای واسطه) دارد. لذا با توجه به مطالب اشاره شده، می توان آنچه را که ذکر شد، بصورت زیر نیز ترسیم نمود.

۱ - بدین منظور مرکز تحقیقات استراتژی دفاعی در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح و زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا تشکیل و از سال ۱۳۷۰ راه اندازی شده است.

ب) درک و تشریح استراتژی نظامی:

استراتژی نظامی منطبق و هماهنگ با خط مشی ها، دکترینها و سیاست دفاعی تهیه و تنظیم می شود. پیشنهاد استراتژی نظامی مهمترین وظیفه تشکیلات نظامی است که در هر کشور باید توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح تنظیم، تکمیل و پیشنهاد گردد. استراتژی نظامی می بایست شامل کلیه نیروهای نظامی (هوایی، دریایی، زمینی و به ویژه بسیج مردمی) که بصورت یک مجموعه مرتبط به هم فرض می شوند، ارائه گردد. استراتژی نظامی دارای دو جنبه زیر می باشد:

جنبه اول) نحوه توسعه نیروهای مسلح

جنبه دوم) هدایت، تأمین، توزیع ادوات نظامی برای رسیدن به اهدافی که استراتژی ملی آنها را تعیین کرده است. استراتژی نظامی باید تابع محض سیاست دفاعی و استراتژی ملی باشد. حتی در زمانی که صحنه های نبرد فعال و ابزار نظامی مورد استفاده قرار می گیرد، در حقیقت استراتژی نظامی باید در جایی که مانور دیپلماتیک و سیاسی باعث تسلط بر دشمن می شود، هماهنگ با آن عمل کند. استراتژی نظامی راه رسیدن به یک نتیجه مطلوب را تسهیل و مدت و شدت جنگ را کاهش می دهد. تأکید مجددی که در ضرورت ارتباط نزدیک مابین سطح استراتژی ملی و سطح سیاست دفاعی وجود دارد، در مورد ارتباط نزدیک و بهم پیوسته بین سیاست دفاعی و استراتژی نظامی نیز صادق است.

ج) راه تعیین و مشخص نمودن یک نظام دفاعی و استراتژی نظامی واقعی و شدنی:

در طول تاریخ، دفاع در مقابل تهدید و هجوم شکل می گیرد. دفاع در اسلام، مبتنی بر جهان بینی اسلامی است و شالوده اولیه آن از کتاب و سنت ائمه معصومین «س» برگرفته شده است.

هدف از نگارش این متن تعیین جایگاه استراتژی نظامی با احیاء دفاع مردمی «بسیج» می باشد. لذا سعی شده است که چارچوب نظام دفاعی و روابط بین عوامل مؤثر بر توده های مردمی در دفاع به وضوح ترسیم و تنظیم گردد تا در عمل، استراتژی دفاع همه جانبه کلی نظام در برخورد با نقش مردم در دفاع روشن باشد. بطوری که مجموعه دفاع و کل سیستم دفاعی در صحنه عمل موجب عملکرد منسجم و در نتیجه

به ظهور آثاری همگن و هماهنگ منجر شود.

حضرت رسول اکرم «ص» و ائمه معصومین «س» طالب این بودند که آثار و نتایجی منسجم با هدف و آرمانهایشان در عالم، ظهور و تجلی یابد، زیرا که پراکندگی آثار و عدم همسویی با مجموعه هدفها و آرمانها، مانع از تحقق هدف و وصول به نتایج مورد نظر می شود. آثار رفتار و عملکرد هماهنگ و منسجم نیز مستلزم تصمیم‌گیریهایی صحیح و ارائه تئوری و طراحی مناسب است که خود منوط به داشتن ذهنیتی نظم یافته در زمینه مورد نظر می باشد که این مهم در اسلام بدون تسلط بر قرآن و دیدگاههای ائمه معصومین «س» و فقهای جامع شرایط میسر نخواهد شد.

منظور از دیدگاههای معصومین «س» و دیدگاههای ولی فقیه^(۱) در عصر حاضر، مجموعه‌ای است که از آن می توان به "اصول کلی" دست یافت. البته خود این اصول به عنوان یک ابزار نظری براساس نظریه‌های «تئوری‌های» خاص ساخته و پرداخته می شود. در واقع هر اصلی پشتوانه نظری دارد و حاوی بار ارزشی است. از طرفی همین اصول، وسیله انتقال بار ارزشی نظریه‌ها به عینیت و رفتار است. بی شک چنین نظریه‌هایی نیز به عنوان جلوه‌ای از مقاصد، آرمانها و مطلوب‌ها مبتنی بر پایه‌ای استوار هستند که از مبانی مکتب اخذ می شوند.

جهان هستی، جهان حرکت است و هر متغیر در عینیت از طریق حرکت امکان پذیر است. دفاع در یک کشور از اهمیت بسزایی برخوردار است و نقش نیروی انسانی از ارکان مهم یک نظام دفاعی است.

توزیع، ترکیب و وسایل و امکانات به وضعیت‌های مناسب و نهایتاً وضعیت مطلوب در هر مجموعه به عهده بالاترین مقام کشور است که بر اساس وظایف و مسئولیت محوله باید توان تشخیص مصلحت را داشته باشد. در واقع برای دست یافتن به استراتژی دفاع همه جانبه جمهوری اسلامی ایران «وضعیت مطلوب» بایستی با دقت و

۱ - ولی فقیه سرچشمه همه وظایف را از شرع مقدس می داند، آنگاه از پایگاه شارع مقدس تأسیس حکومت صالح «که همان حکومت اسلامی است» را تنها حکومت الله دانسته و سپس حفظ ارزشها و نگهداری حکومت اسلامی را بالاترین وظیفه درستی و یا نادرستی عمل می داند.

آگاهی کامل و با بهره‌گیری از روشهای تحقیق مناسب به بررسی عمیق در مبانی مکتبی و با تکیه بر استفاده از منابع و متون فقهی و نقطه نظرات ائمه اطهار «سلام الله علیهم اجمعین» به ارائه «نظری با نظریه دفاع همه جانبه» نایل و سپس اصول مورد نظر را تنظیم و نهایتاً رفتار نظامی را بر اساس آنها تبیین نمود.

د) تعیین و مشخص نمودن استراتژی نظامی واقعی و شدنی:

در عصر حاضر، اختلافات و منازعات بین دو یا چند کشور سریعاً بین‌المللی و جهانی گشته و در پی آن هر تحرک خواه دیپلماتیک «مانند برخورد شورای همکاری خلیج فارس با جزایر ایرانی» و یا نظامی «مانند جنگ شمال و جنوب یمن» در یک منطقه، یک عکس‌العمل بین‌المللی «بمنظور حفظ به اصطلاح منافع ملی کشورها دور از منطقه» را پدید می‌آورد.

روشها، طرحها و خط مشی‌های ایجاد موازنه بین متغیرهای مؤثر بر انتخاب استراتژی نظامی امروز تحت عنوان «مدیریت استراتژی نظامی» بکار برده می‌شود، عوامل اصلی که به واسطه کمک آنها باید هم، اولویت‌ها را معین نمود و هم بکار بردن نیروهای نظامی در عملیات جهت پیروزی در جنگ را با آنها منطبق نمود را می‌توان به دو دسته کلی یعنی:

۱) نحوه توسعه نیروهای مسلح (۲) هدایت، تأمین و توزیع ادوات نظامی، تقسیم نمود و سپس متغیرهای مؤثر بر انتخاب استراتژی نظامی بر شمرده شده در ذیل را در مورد انتخاب روشها بکار بست.

متغیرهای مؤثر بر تنظیم و انتخاب استراتژی نظامی:

الف) ارزیابی تهدیدات داخلی، خارجی

ب) اهداف و استراتژی دشمن

ج) ماهیت و منطقه جنگ‌های آینده

د) درک و تعیین خطرات فرعی و اصلی زمینی، هوایی و دریایی

ه) نحوه پراکندگی نیروهای نظامی

و) وظایف و قابلیت‌های نیروهای مسلح

ز) اهداف و استراتژی عملیاتی نبرد

- ح) تاکتیکهای یگانهای عمده
 ط) ساختار و سازمان برای هدایت کنندگان صحنه‌های نبرد
 ی) مایحتاج و حمایت‌های لجستیکی
 ک) نحوه توسعه سریع نیروهای مسلح
 ل) نیروهای مردمی «مسلح»
 م) تهیه و تولید تجهیزات و سیستم تسلیحات
 ن) میزان تخصیص بودجه دفاعی

ه) طبقه بندی و تشریح اهداف دفاعی و استراتژی نظامی بر اساس قانون اساسی و نقطه نظرات امام خمینی «ره»:

طبقه بندی و تشریح جامع اهداف و استراتژی نظامی فرایندی است که ضمن آن اهداف، خطوط کلی فعالیتها و مأموریت‌های سازمان‌ها و نیروهای نظامی در دراز مدت تعیین می‌شود. تشخیص اولویتها و تعیین اقدامات اصلی و کلیدی که برای نیل به موارد مطرح شده در مورد یکایک عوامل مؤثر بر استراتژی نظامی و طبقه‌بندی و تشریح اهداف آنها باید مدنظر قرارگیرند - در مورد پاره‌ای از موارد و خصوصیات - این نوع طبقه بندی مصداق پیدا نکرده و اتفاق نظر وجود ندارد. لکن در ارائه آنها ملاکهای مهمی همچون ارزشهای حاکم بر جامعه، جهان بینی، اعتقادات و سنت‌های جامعه و پاسخگویی به سئوالات اصلی و مسایل اساسی سازمانها و نیروهای نظامی مورد توجه قرار گرفته است. هدف اصلی از ارائه این طبقه بندی در قالب اهداف دفاعی، امنیتی، سیاستهای دفاعی، امنیتی - استراتژی دفاعی، امنیتی و تدابیر دفاع - امنیتی کمک به تنظیم و تدوین برنامه‌هایی جزئی سازمانها و نیروهای نظامی در قالب یک نظام هماهنگ و بهم پیوسته بوده است.

ه - ۱) اهداف دفاعی - امنیتی:

۱ - جهاد و دفاع در راه خدا.

۲ - فراهم نمودن برنامه و امکانات آموزش نظامی برای همه افراد کشور، بطوری که همه افراد همواره توانایی دفاع مسلحانه از کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران را داشته باشند «اصل ۱۵۱ قانون اساسی».

- ۳- دستیابی و سازماندهی کلیه منابع و ابزارها و قوای موجود در جهان اسلام بمنظور حفاظت از ارزشها و منافع جهان اسلام و معارضه بااستکبار جهانی در برنامه ریزی دفاعی - امنیتی.
- ۴- کمک به حامیان و سربازان اسلام در اصول و روشهای مبارزه علیه نظامهای کفر و شرک بمنظور پیروزی تمامی مستضعفین بر مستکبرین (از بیانات امام خمینی «ره»).
- ۵- مقابله با توسعه حضور نظامی ابر قدرتها و هم پیمانان در کشورهای منطقه «بویژه کشورهای مسلمان جهان» و تلاش در راه خروج و عدم نفوذ آنها.
- ۶- حفظ و دفاع از نظام جمهوری اسلامی ایران و تمامیت ارضی و منافع کشور جمهوری اسلامی ایران.
- ۷- پاسداری از استقلال و نگرهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن.
- ۸- استقرار نظم و تأمین امنیت عمومی و فردی.
- ۹- یاری به ملل مسلمان یا مستضعف غیر معارض با اسلام در جهت دفاع از سرزمینهای مورد تهدید یا اشغال نیروهای متجاوز در صورت درخواست ملل مزبور.
- هـ (۲) سیاستهای دفاعی - امنیتی:
- ۱- دفاع همه جانبه فعال و تهاجمی با اتکاء به توانمندیها و قدرت مردم «بسیج ۲۰ میلیونی - ۱۰۰ میلیونی و هسته‌های مقاومت حزب الله...».
- ۲- کسب توان باز دارندگی مطلق با اتکاء به دفاع غیر کلاسیک و نامنظم در داخل و خارج کشور «واعدولهم ماستطعتم من قوه».
- ۳- استمرار مبارزه در نجات ملل محروم و تحت ستم در تمامی جهان و مبارزه در راه گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان «مقدمه قانون اساسی».
- ۴- گسترش روابط سیاسی و ایجاد توسعه، دفاعی - امنیتی «همگام با توسعه اقتصادی» در منطقه خلیج فارس، کشورهای همجوار، دوست و مسلمان بمنظور جلوگیری از محاصره ایران اسلامی و کنترل تهدیدات بالقوه و غیر مستقیم.
- ۵- از بین بردن نظامیهایی که بر پایه سرمایه داری و صهیونیسم استوار گردیده‌اند (حضرت امام خمینی «ره»).
- ۶- کمک در حفظ اعتقادات و ایجاد امنیت از منابع «مسلمان» جهان اسلام.
- ۷- تلاش گسترده سیاسی - نظامی و تبلیغاتی «روانی» برای خروج و کاهش حضور

نظامی نیروها و قدرتهای بزرگ خارجی به ترتیب تقدم در کشورهای همجوار منطقه خلیج فارس و کشورهای مسلمان جهان.

۸- حفظ، تقویت و گسترش روحیه بسیجی در نیروهای مسلح.

۹- تقویت بنیه دفاعی هسته‌های مناسب حزب‌الله در سراسر جهان (حضرت امام خمینی «ره»).

۱۰- کمک به حامیان و سربازان اسلام در اصول و روشهای مبارزه علیه نظامهای کفر و شرک (حضرت امام خمینی «ره»).

۱۱- کمک به تداوم گسترش انقلاب اسلامی در داخل و خارج کشور بمنظور پیروزی مستضعفین بر مستکبرین «مقدمه قانون اساسی».

۱۲- مشارکت و کمک به حفظ و تقویت توازن سیاسی خارجی در مقابله با منابع و اهداف صهیونیسم و سرمایه داری، بعنوان ابزار مؤثر و کلیدی آنها.

۵- ۳) استراتژی دفاعی - امنیتی:

۱- پیروی از تئوریهای سیاست دفاعی و حداکثر بهره برداری از نفوذ و تأثیر بر اراده سیاسی دشمن.

۲- تقویت و استفاده از نیروهای نظامی هسته‌های مقاومت حزب‌الله جهانی بمنظور باز داشتن «بازدارندگی» آمریکا و هم پیمانان از یک تهاجم بزرگ «با پوشش بین‌المللی و در حمایت از منافع ملی و با تصویب آن در شورای امنیت».

۳- فراهم نمودن برنامه و امکانات آموزش نظامی برای همه افراد کشور، بطوری که همه افراد همواره توانایی دفاع مسلحانه از کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران را داشته باشند «اصل ۱۵۱ قانون اساسی».

۴- احیاء و توسعه جنگهای نامنظم «با اتکاء به مردم» و غیر کلاسیک در هر جای ممکن «داخل و خارج از کشور».

۵- کنترل و سرکوب ضد انقلاب، جدایی طلبان، اخلال گران اقتصادی، اجتماعی و بویژه فرهنگی بعنوان پایگاههای بالقوه تهدید.

۶- پویایی و مشارکت هماهنگ با سیاست خارجی و اقتصاد و در جهت خصوصیات و اهداف سیاست ملی.

۷- حتی المقدور احتراز از جنگ.

۸- کوشش پیگیر و کمک به سیاستهای کلی در تحکیم پایه‌های حکومت اسلامی در جهان و ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی «ان هذه امتکم امة واحدة و انا ربکم قاعدون» مقدمه و اصل یازدهم قانون اساسی».

۹- آمادگی مقابله با استراتژی‌های مدرن سیاسی - نظامی «از طریق بین‌المللی کردن آنها با اهرم سازمانهای بین‌المللی» با گسترش و توسعه آموزشهای عالی و استراتژیکی به فرماندهان.

۱۰- انجام مطالعات و ارزیابی مستمر بمنظور ارائه طرحهای متناسب جهت تعیین سیاستهای دفاعی - امنیتی و تدابیر کلی دفاعی - امنیتی در شورای عالی امنیت ملی و همچنین تهیه سناریو نظامی «بازی جنگ» برای کلیه تهدیدات بالقوه و جدی و هدایت استراتژی‌های عملیاتی و خرید تسلیحات توأم با سبک بودن سازمان و تقویت آموزشها و ... از طریق همگونی و همسویی با سناریوهای تهیه شده.

۱۱- گسترش و توسعه روابط سیاسی - دفاعی و رفع تشنج با کشورهای همجوار و خلیج فارس بمنظور جلوگیری از محاصره ایران اسلامی «کنترل تهدیدات بالقوه و غیر مستقیم».

۱۲- مشارکت و کمک به ایجاد محیط مساعد برای نیل دولت جمهوری اسلامی ایران به اهداف خود در اصل دوم و سوم قانون اساسی.

۱۳- مشارکت فعال و کمک به دولت در جهت جلوگیری از ایجاد افزایش نارضایتی در مردم که جنبه‌های واقعی دارد «مشارکت در پروژه‌های عمرانی، با اولویت در مناطقی محروم مثل: کردستان، بلوچستان و غرب کشور».

۱۴- اطمینان از آمادگی مداوم قدرت و توان رزمی واحدهای عمده نیروهای مسلح و پایگاههای مقاومت بسیج و حزب الله بمنظور دفاع از مناطق استراتژیک جمهوری اسلامی ایران در مقابل حملات استراتژیکی دشمنان «مستقیم و غیر مستقیم».

۱۵- آمایش منابع و امکانات ملی «صنایع، معادن و ...» برای به حداقل رساندن خسارات از تهاجمات احتمالی.

ه- ۴) تدابیر دفاعی - امنیتی:

۱- کسب توان باز دارندگی مطلق:

الف) از طریق توسعه و سازماندهی نیروهای مسلح با اتکاء به توانمندی‌ها و قدرت

مردم «بسیج» با انجام یک دفاع همه جانبه، فعال و تهاجمی.
 ب) از طریق تشکیل و تقویت هسته‌های مقاومت حزب‌الله و حامیان انقلاب اسلامی در جهان.

ج) توسعه رشد دفاعی - امنیتی «همگرایی» با کشورهای همجوار و منطقه ای.

د) حفظ و تقویت روحیه بسیجی در ارکان نظام «مردم، مسئولین و ...».

ه) تأمین منابع، تقویت و انتقال تکنولوژی به صنایع و ابزار نظامی مورد نیاز جهت خودکفایی در علوم و فنون و ... امور نظامی.

۲- تقویت و بهبود سیستم و امکانات آموزش.

۳- ایجاد و توسعه و بهبود کیفیت قوی جمع‌آوری اطلاعات و حفاظت اطلاعات.

۴- تحرک و کسب توان بالای سیاست خارجی بمنظور حفظ منافع نظام و دفاع از امنیت ملی در صحنه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

و) روشها و راههای مقابله و جلوگیری از تحقق استراتژی نظامی دشمن:

باید این واقعیت را بپذیریم که برخی از ملل خود و سایرین را در مسیری پیچیده و خلاف آنچه که انتظار دارند، تصور می‌کنند. درک ما، بیانگر دیدگاه عقلانی است که در میان فاکتورهای موجود باید ارزش‌ها و بی ارزش‌ها را از یکدیگر تفکیک و با خونسردی تمام به تجزیه و تحلیل مطلب پرداخت و بالطبع در چنین شرایطی قضاوت حاصله، احتمالاً از دقت کافی برخوردار است.

برای رسیدن به درک صحیح و معقول از استراتژی دشمن باید واقعیات و عوامل مؤثر بر آنها را از احتمالات و ابهامات منفک کرده و ذهنیات واهی را از مخیله خود بدر ساخت. از آنجاییکه محیط‌های سیاسی و اقتصادی همواره در حال تغییر و تحول می‌باشد، چنین اعمالی باید بطور مداوم صورت پذیرد. هنگامی استراتژی نظامی دشمن بمعنای واقعی مطرح می‌شود که حقیقت قدرت دشمن و دفعات و امکانات تهدید وی برای ما مشخص گردد.

تهدیدات صنعتی، اقتصادی، سیاسی، روانی و ایدئولوژی از جمله تهدیدات غیر مستقیم بحساب می‌آیند که از طریق ضبط اموال، قطع ارسال مواد اولیه، سیاستهای مالی و پولی، قطع پشتیبانی و غیره تجلی می‌کند. حکومتها همواره با بکارگیری

تهدیدات در پی نیل به اهداف سیاسی خود می باشند و با انتقال حیطه نفوذ و قدرت حکومت خود در حوزه و صحنه نقش فعالی ایفاء می کنند.

از تهدیدات روانی بعنوان اسلحه‌ای مخرب در جهت دستیابی به یکسری اهداف بر علیه نظام مقدس ما بویژه در زمینه فرهنگی استفاده می شود. این نوع تهدید بصورت‌های مختلف منجمله: تضعیف روحیه دینی و ملی در مبارزه تا آخرین منزل و آخرین قطره خون و مقاومت مردمی صورت می پذیرد که باعث ایجاد ترس، تبلیغات منفی، شایعه پراکنی، جاسوسی، سردرگمی، بوجود آوردن عوامل نارضایتی در سطوح مختلف و همچنین دامن زدن به آشوبهای اجتماعی می شود تا بدینوسیله بر تعداد مخالفان دولت افزوده و از هم پیمانان آن کاسته شود.

استراتژی نظامی دشمنان باید با تمامی جزئیات و عمق آن درک گردد تا تواناییهای لازم را در جامعه و مردم جهت هدایت و نظارت منابع و امکانات داخلی و خارجی خود بوجود آورد. بدین معنا که باید به گونه‌ای تمام و کمال تفهیم گشته و در بالاترین رده کشور مورد قبول واقع شود و در این روند نباید در مورد هیچگونه اطلاعات و یا مطلب مورد نیازی اغماض صورت پذیرد. براین اساس، استراتژی نظامی دشمن باید همواره با اصول جدید مطابقت داده شده و مورد بازنگری قرار گیرند. بعنوان یک اصل مسلم، تصمیم گیرندگان باید در پی یافتن تهدید و استراتژی نظامی دشمن به همراه جزئیات مربوط به آن باشند. داشتن اطلاعات دقیق و فهم و درک استراتژی نظامی دشمن باعث می‌گردد تا سریعتر، راحتتر و اقتصادی‌تر با مسأله برخورد شود.

یک استراتژی نظامی شامل عناصر و ارکان خاصی می باشد، نخست آنکه باید آخرین و نهایی‌ترین تصویر و برداشت خود را از توان و وضعیت کنونی دشمن ارائه دهد. دوم، باید مراحل را که جزء اهداف اصلی حریف می باشند را معین نماید. سوم، باید ماهیت و شکل درونی، زمانبندی، حجم، نوع تهدید و استراتژی نظامی را دقیقاً مشخص نمود و نحوه بکارگیری قدرت و توان نظامی را در مراحل مختلف با واکنش‌های طرف خودی در مقابل آن معین نماید. چهارم، تلاش‌ها، نیروها و منابعی که دشمن در هر مرحله و با توجه به زمان در نظر گرفته، در اجرای طرح خود مد نظر قرار دهد، را بیان کند و نهایتاً پنجم، عمل متقابل دشمن پس از اتمام هر مرحله چیست؟ و تهدید شونده چگونه می تواند با این اعمال دشمن هنگامی که مقاصد او

هنوز شکل نپذیرفته است مقابله نماید، این امر بسیار مشکل بوده و گاه ممکن است تغییراتی در آن حاصل گردد؛ هر چند که می توان از عدم توانایی دشمن به بی هدفی او پی برد و یا هدفدار بودن وی نیز نمی تواند دلیل بر ناتوانی او باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که مقاصد و تواناییها لازم و ملزوم یکدیگرند.

در نظر گرفتن توان فیزیکی دشمن بسیار سهل تر و آسان تر از پیش بینی مقاصد وی می باشد. تواناییها در واقع مجموعه ای از توان، شامل: تکنولوژی تسلیحات، بودجه دفاعی، حجم پرسنل نظامی، نوع تسلیحات و ... می باشد، که شرایط مناسبی را برای اندازه گیری، مقایسه با توان خودی و ارائه تحلیل بوجود می آورد. هر چند که عناصری نظیر روحیه، آموزش های نظامی، مذهبی و روحیات ملی و ... را نمی توان بدرستی اندازه گیری و تخمین زد.

نقاط ضعف و آسیب پذیریهای خودی مانند: سطح تکنولوژی، جمعیت، فرقه های مختلف قومی، نژادی، زبانی، مذهبی و ... نسبت به دشمن و بالعکس از عوامل مهمی است که بواسطه آن تهدید گسترده یا محدود، آشکار یا نا آشکار، هشدار و پوچ را تعیین و از جنبه بهره وری برای دشمن و خودی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

در یک بازنگری کلی و مجدد برجسته ترین نکات مطرح شده را می توان از مطالبی نظیر تعیین مقاصد، تواناییهای دشمن، میزان آسیب پذیری خود و تخمین میزان تهدید را از طریق بررسی های تحلیل گرانه اظهارات، تحرکات، شروط، ضررها و ... در یک شرایط فرضی خود را به استراتژی نظامی دشمن نزدیک و آنرا بدست آورد.

ثرويشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی